
حقوق مدنی

تألیف

محمد بروجرودی عبده

با مقدمه

دکتر مهدی شهیدی

بکوشش

سید محمدرضا حسینی

مجمع علمی و فرهنگی مجد

سرشناسه	عبدہ بروجردی، محمد، ۱۳۴۱-۱۲۵۸
عنوان و نام پدید آور	حقوق مدنی/تألیف محمد بروجردی عبدہ؛ بکوش محمد رضا حسینی؛ با مقدمه مهدی شهیدی
مشخصات نشر	تهران: مجد، ۱۳۹۲.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۶۱۵۳-۹۹-۸
موضوع	حقوق مدنی -- ایران
شناسه افزوده	حسینی، محمد رضا، ۱۳۵۳ -، گردآورنده
شناسه افزوده	شهیدی، مهدی، ۱۳۱۳ -، مصحح
رده بندی کنگره	الف ۱۳۹۲ ح ۷/ع ۲۳ / KMH۵۰۰
رده بندی دیویی	۳۴۶/۵۵
شماره کتابشناسی ملی	۲۱۷۴ - ۸۰

حقوق مدنی

تألیف: محمد بروجردی عبدہ

انتشارات مجد

تعداد: ۵۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۴۰۰

حق چاپ محفوظ و منحصراً به «مجد» است.

دفتر مرکزی:

تهران، میدان انقلاب، ابتدای خیابان اردیبهشت، تقاطع شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۹

تلفن و دورنگار: ۶۶۴۹۵۰۳۴ - ۶۶۴۰۹۴۲۲ - ۶۶۹۶۳۳۸۶

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۵-۷۴۳-۹

ISBN: 978-622-225-743-9

فروشگاه مرکزی:

خیابان اردیبهشت (منیری جاوید)، تقاطع شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۹

تلفن: ۶۶۴۸۶۸۷۴ - ۶۶۴۰۹۴۲۲

فروش اینترنتی آثار حقوقی:

www.majdpub.ir

E-mail: info@majdpub.ir

کانال رسمی انتشارات مجد در اینستاگرام: majdlaw

کانال رسمی انتشارات مجد در تلگرام: @majdlaw

فهرست مطالب

موضوع	صفحه
در اموال	۱۳
تقسیم اموال به منقول و غیر منقول	۱۳
۱- از حیث وضع ید	۱۵
۲- از حیث نقل و انتقال	۱۵
۳- از حیث مرور زمان	۱۵
۴- از حیث حقوق ارتفاقی	۱۶
۵- از حیث حق شفعه	۱۶
۶- از حیث انتزاع ملک به نفع عامه	۱۶
۷- از حیث نقل و انتقال اموال	۱۶
۸- از حیث صلاحیت محاکم	۱۶
۹- از حیث اجراء	۱۶
۱۰- از وجهه قانون بین المللی	۱۷
۱۱- از وجهه مالی	۱۷
۱۲- از وجهه قانون تجاری	۱۷
۱۳- از وجهه جزایی	۱۷
فرق بین حق عینی و حق دینی	۱۷
در تقسیم اموال نسبت به حقوقی که به آن تعلق می گیرد	۲۱
در تقسیم اموال نسبت به مالک	۲۱
در حقوق مختلفه ای که برای اشخاص نسبت به اموال حاصل می شود	۲۲
(در ملکیت)	۲۲
در صفات حق ملکیت	۲۳
آنچه داخل در حق ملکیت است	۲۳
حق انتفاع	۲۴
در حقوق منتفع	۲۴
در تکالیف منتفع	۲۵
(تکلیف مالک عین)	۲۵
(زوال حق انتفاع)	۲۵

۲۶	در ضمان مال موضوع حق انتفاع
۲۶	انواع اموال غیر منقول
۲۶	زمین
۲۶	ساختمان
۲۸	ملکیت
۳۱	عناصر ملکیت
۳۱	تجزیه حق ملکیت
۳۲	حدود ملک
۳۷	عناصر ملکیت
۳۸	قلمرو حق ملکیت در زمین
۳۹	در وقف
۴۰	در شرایط وقف
۴۶	در حق ارتفاق نسبت به ملک غیر
۴۹	صفات خاصه حق ارتفاق
۵۰	فرق حق ارتفاق و حق انتفاع
۵۰	در احکام و آثار املاک نسبت به املاک مجاور
۵۶	در احیاء اراضی موات
۵۹	در حیازت مباحات
۶۴	در لقطه
۸۱	در حیوان ضالّه
۸۴	در عقود
۸۵	عقود و معاملات
۹۶	شرح و تفصیل مطلب
۹۹	در اکراه
۱۰۷	در اهلیت متعاملین
۱۰۸	در مورد معامله
۱۱۸	در جهت معامله
۱۲۲	فروع اطلاق عقد
۱۲۳	فروع تقید
۱۲۷	در تنجیز و تعلیق عقود
۱۳۵	در سقوط تعهدات

به نام خدا

مقدمه

حقوق، دانشی است برخاسته از توان اندیشه انسانی و در بستر نیروی تحلیل‌گر مغز انسان، تحول و تکامل یافته و می‌باید و پایه‌های گسترش و دقت و ظرافت علوم و فنون، روز به روز به ژرفای آن افزوده می‌شود.

براین اساس هرگز نمی‌توان پذیرفت که دانش حقوق، روزی ساده و قابل فهم برای عموم گردد که این پندار جز عقب نگه داشتن جامعه به ویژه در صحنه روابط بین‌المللی بازدهی ندارد. برعکس روز به روز هر عمق و دقت تحلیلی حقوق افزوده می‌گردد. پس سطحی‌نگری به مسائل حقوقی و گریز از درگیری با مسائل تحلیلی جامعه، ما را به واپس‌گرایی می‌کشاند و در مصاف با اندیشه‌های بیگانگان ناتوان می‌سازد.

بنابراین بر همه ما لازم است تا از حریم فرهنگ عمیق حقوقی خود دفاع کنیم و مبانی و پایه‌های تحلیلی آن را از گرایش به ضعف و زوال، مصون بداریم.

کتاب حقوق مدنی مرحوم بروجرودی عهده، هرچند با وجود زیادی مباحث و عناوین مطالب و تنوع موضوعات مورد بحث، موجز و مختصر و از جهت حجم محدود است و پلان تفصیلی ندارد، اما از جهت بررسی نکات جالب حقوقی و طرح مباحث و مسائل و نیز مطالعه تطبیقی با حقوق اروپایی و بیان ریشه‌های فقهی مسائل، تألیفی ارزشمند و بس سودمند است.

شیوه طرح مسائل و روش ورود در بحثها و نتیجه‌گیری از آن جالب و جاذب است. مرحوم عهده از بزرگان فقه اسلامی و از چهره‌های درخشان حقوق ایران است و دقت و نکته‌سنجی آن روانشاد، نمایانگر تسلط و بینش عمیق علمی او در مسائل حقوقی و فقهی است. مطالب مطرح شده در این کتاب بسیاری از خلاهای مسایل حقوقی را برطرف کرده و پاسخ شمار زیادی از سؤالات را با اختصار ارائه کرده است. بررسی مسائل و استنتاج و اظهار نظر حقوقی بر مبنای منطقی و اصولی با تحلیل قواعد و پایه‌های علمی و به‌دور از طرح توجیهات استحسانات عامی و غیر تخصصی، انجام گرفته و به‌بهانه ساده‌نویسی از ورود به پیچ و خمهای

فکری و علمی مسائل، خودداری نشده است.

مطالعه این کتاب که در آن با بیان کوتاه مجموعه مسائل حقوقی طرح و بررسی شده است، دریچه‌هایی به زیربنا و بنای فکری حقوقی می‌گشاید و به این جهت با انجام این مطالعه، مجموعه‌ای از قواعد و اصول و مبانی حقوقی در مباحث مختلف، به گونه‌ای کوتاه و خلاصه، در ذهن خواننده وارد می‌شود.

اینجانب مطالعه این کتاب را به ویژه به دانشجویان سفارش می‌کنم.

مهدی شهیدی